

**Procese psihice cognitive
superioare:
Atenția, memoria, gândirea și
imaginația**

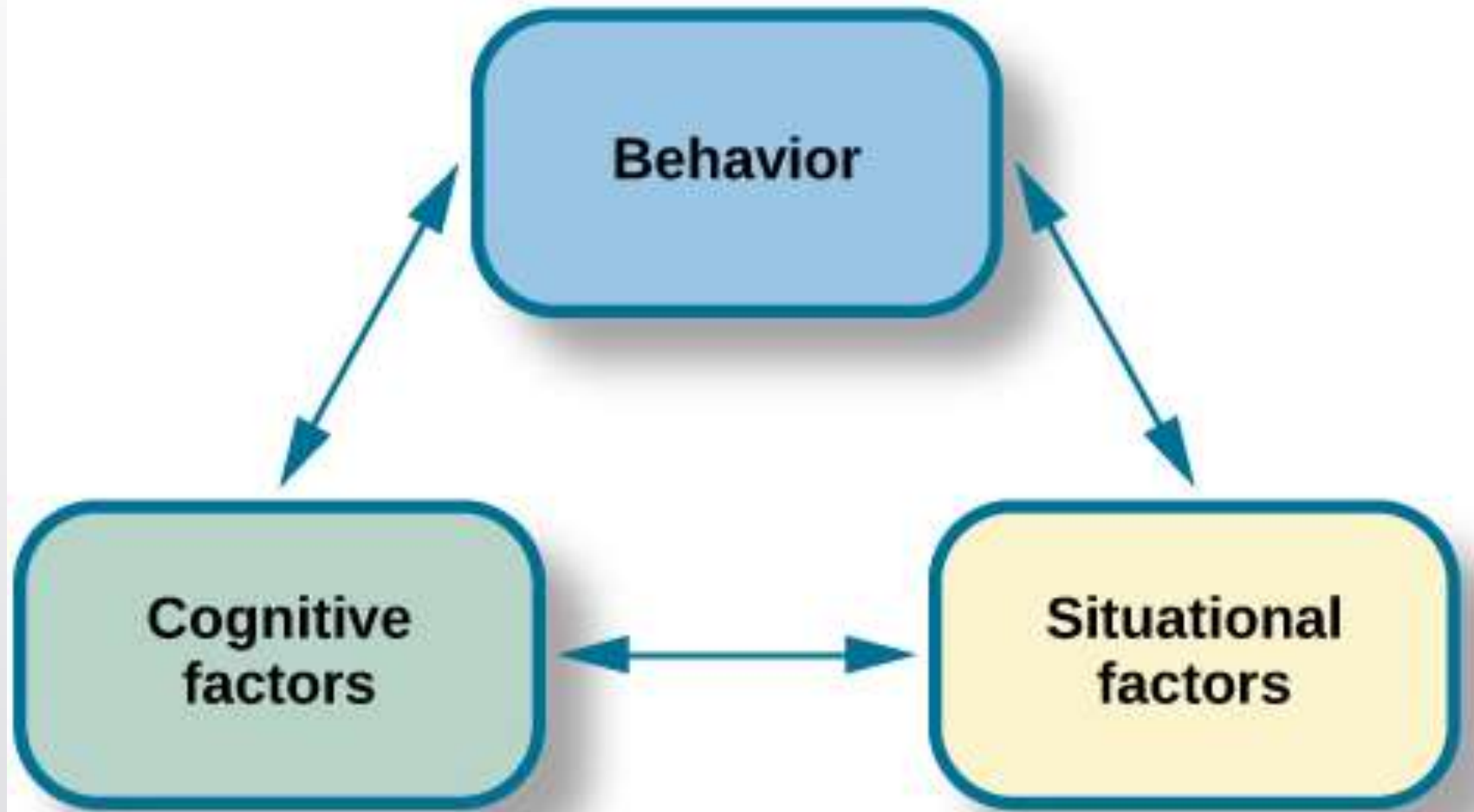
A blue 3D human head is shown from the chest up, facing forward. The head is semi-transparent, revealing a glowing yellow and orange neural network or brain activity inside. The background is a dark, digital environment with binary code (0s and 1s) and glowing lines, suggesting a data center or a digital landscape. The overall color palette is dominated by blues, yellows, and oranges.

Atenția

Atenția – este fenomenul psihic de activare selectivă, de concentrare și orientare a energiei psihonervoase în vederea desfășurării optime a activității psihice, cu deosebirea proceselor senzoriale și cognitive.

Behavior

**Cognitive
factors**

**Situational
factors**

Caracterizare generală

Atenția face parte din categoria fenomenelor psihice care susțin energetic activitatea.

Este o funcție prin care se modulează tonusul nervos, necesar pentru desfășurarea celorlalte procese și structuri psihice.

Lipsa atenției sau atenția slabă duce la omisiuni în receptare stimulilor, la erori în reacțiile de răspuns, la confuzii în descifrarea sensurilor etc.

Formele atenției

Atenția nu se manifestă în unul și același fel în toate activitățile omului.

I. după direcția ei principală de orientare:

-*externă*;

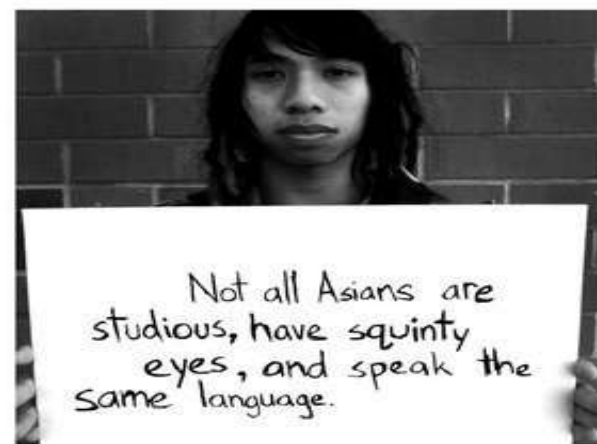
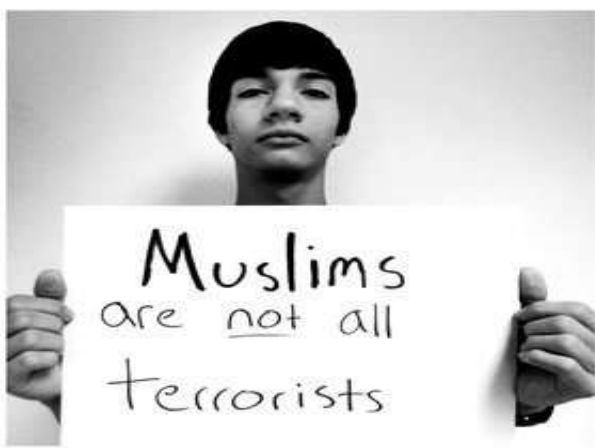
-*internă*.

II. după natura reglajului care poate fi:

-*Involuntar*

-*Voluntar*;

-*Post-voluntar*.

Factorii ce determină apariția atenției:

-Voluntare

-Involuntare

Formele atenției

Atenția involuntară – este o formă mai simplă, întâlnită și la animale. Ea poate apărea sub influența a două categorii de factori: externi și interni.

Factorii externi ce determină apariția atenției involuntare sunt:

- intensitatea deosebită a stimulilor;
- noutatea și neobișnuitul stimulator;
- apariția sau dispariția bruscă a stimulului
- gradul de complexitate al stimulului etc.

Factorii interni care stimulează și mențin atenția involuntară sunt:

-interesul pe care-l prezintă pentru persoană acel obiect sau fenomen;

-actualizarea motive și trăirea afectivă pozitivă a relației cu obiectele prin care se satisfac și se menține nivelul energiei și gradul ei de concentrare fără efort, timp îndelungat și fără să apară oboseala etc.

Formele atenției

Atenția voluntară nu apare spontan, ca cea involuntară, ci este intenționată și autoreglată conștient.

Această formă a atenției este superioară atât prin mecanismele de producere, cât și prin efectele ei pentru activitatea omului.

Atenția voluntară susține activitatea în toate momentele ei (atrăgătoare, dar și neplăcute, ușoare, dar și grele).

Se consideră că atenția voluntară este esențială pentru desfășurarea activității.

Formele atenției

Atenția post-voluntară – este un nivel superior de manifestare a atenției pentru că este la fel de bine organizată ca și atenția voluntară, dar nu necesită încordare voluntară, obositoare.

Însușirile atenției

- ***Volumul atenției*** – înseamnă cantitatea de elemente asupra cărora se poate orienta și concentra atenția simultan.
- *Volumul mediu al atenției este de 5-7 elemente.*
- ***Stabilitatea atenției*** – se referă la persistența, în timp, a posibilității de a menține atenția asupra unui obiect, fenomen, acțiune.
- Stabilitatea atenției este condiționată de complexitatea și bogăția stimulului, de natura sarcinii, de motivația pentru activitatea desfășurată.

Însușirile atenției

Concentrarea atenției – presupune delimitarea între o dominantă, un focar de excitație și zonele apropiate, relativ inhibate și inaccesibile la factori perturbatori.

Distragerea și oscilația atenției sunt opusul concentrării.

Însușirile atenției

- *Distributivitatea atenției* – este acea însușire care permite unei persoane să desfășoare, concomitent, mai multe activități cu condiția că măcar unele din ele să fie relativ automatizate.
- *Mobilitatea sau flexibilitatea atenției* constă în deplasarea și reorientarea ei de la un obiect la altul în intervale cerute de desfășurarea activității cerute.

MEMORIA

Definiții:

Memoria – este un proces psihic cognitiv, care constă în memorarea, păstrarea, reproducerea și uitarea informației.

Memoria este procesul psihic, care reflectă lumea și relațiile omului cu lumea prin: întipărirea, păstrarea și reactualizarea experienței anterioare.

Memoria:

reține și organizează datele oferite de simțuri; le sistematizează cu ajutorul gândirii, prin eforturi de voință și în funcție de anumite interese.

MEMORIA

- Definiție:

Memoria este procesul psihic cognitiv superior mental care asigură:

- fixarea (codarea)
- stocarea (conservarea)
- evocarea (reactualizarea) informației.

Memoria se afla in interactiune si interdependenta cu toate celelalte procese psihice si permite desfasurarea proceselor psihice, contribuie la constituirea si perfectionarea proceselor cognitive si reglatorii, precum si la formarea si dezvoltarea insusirilor personalitatii.

Caracteristicile memoriei

Mijlocită – prin faptul că asocierea a ceva nou cu ceva bine cunoscut ne înlesnește reamintirea;

Inteligibilă – fixarea și reamintirea sunt mult facilitate de stabilirea unei legături logice între două evenimente sau fenomene.

TRASATURILE MEMORIEI

- activă-prelucreaza, evalueaza si reorganizeaza logic informatia, astfel incat cele memorate suporta modificari importante;
- selectiva-retine si reactualizeaza numai o parte a informatiilor in functie de motivatie;
- inteligibila-intelegerea informatiilor memorate, organizarea materialului memorat dupa criterii de semnificatie;

- situatională sau contextuală- înregistrarea și reactualizarea informațiilor se realizează prin raportarea și încadrarea în anumite coordonate de spațiu și timp;
- mijlocită- fixarea, pastrarea și reactualizarea se realizează prin utilizarea unor procedee speciale: repetiție, sublinieri, asocierea cu alte elemente;
- organizată logic și sistemic- între informațiile memorate se stabilesc legături de semnificație, de asemanare, de subordonare.

PROCESELE MEMORIEI

1. MEMORAREA-intiparirea informatiilor in mod activ, selectiv si inteligibil;
2. PASTRAREA INFORMATIILOR-stocarea informatiilor memorate;
3. REACTUALIZAREA INFORMATIILOR-folosirea si valorificarea informatilor memorate si pastrate.

Codarea (fixare, Codificare)

- Constă în “introducerea” informațiilor în memorie.
- Informațiile sunt transformate în coduri la nivelul memoriei.
- Codurile mnestice sunt reprezentări mentale ale informației.
- Există trei tipuri de coduri
 - coduri acustice: reprezintă informațiile sub forma secvențelor de sunete
 - coduri vizuale: reprezintă informațiile sub formă de imagini
 - codurile semantice: reprezintă informațiile prin sensul lor
- Modul de codare mnestică poate influența reactualizarea informației

Stocarea (conservare)

- Constă în menținerea informațiilor în timp.
- Uitarea se explică prin două mecanisme de bază:
 - Estomparea: reprezentările mentale ale informațiilor se pierd gradual
 - Interferența: uitarea informațiilor se datorează învățării altora
 - Interferența retroactivă – informațiile noi determină uitarea informațiilor existente în memorie
 - Interferența proactivă – informațiile existente în memorie determină uitarea informațiilor nou achiziționate

Reactualizarea (actualizare, evocare)

- *Reactualizarea* constă în accesarea informațiilor stocate în memorie și aducerea acestora în câmpul conștiinței.
- Există două modalități de reactualizare a informațiilor:
 - reactualizare în serie: informațiile ajung în câmpul conștiinței una câte una (pe rând)
 - reactualizarea în paralel: informațiile ajung în câmpul conștiinței toate odată (simultan)

Caracteristicile memoriei

Activă – memoria nu este o simplă depozitare a informațiilor ca într-o bibliotecă, dar le prelucrează;

Situațională – constă în faptul că unele aspecte le vom ține minte în situația în care suntem implicați într-un conflict, și cu totul altfel când suntem simpli spectatori la același incident;

FORMELE MEMORARII

1. După prezenta intenției, a scopului, a efortului voluntar:

- a. voluntară
- b. involuntară

2. După prezenta sau absența gândirii:

- a. mecanică
- b. logică

Calitatile memoriei

- Volumul memoriei
- Mobilitatea memoriei
- Rapiditatea fixarii
- Trainicia pastrarii
- Fidelitatea reactualizarii
- Promptitudinea reactualizarii

Stadiile memoriei

Memoria senzorială

Memoria de scurtă durată – MSD
(memorie de fixare, memorie de lucru)

Memoria de lungă durată – MLD
(memorie de evocare)

Memoria senzorială

- Persistența stimulilor la nivelul receptorilor în “registre senzoriale” pentru un interval foarte scurt de timp, necesar pentru analizarea caracteristicilor fizice ale acestora (obligatorie pentru codarea senzorială).
- Se pare că memoria senzorială are capacitate nelimitată, ea reține toate informațiile recepționate de analizatori.
- Codarea la nivelul memoriei senzoriale este minimă
- “Amintirile senzoriale” sunt reprezentări relativ “brute” ale stimulilor externi:
 - Imaginile sunt reprezentate în memoria iconică; au o persistență de aproximativ 1 secundă
 - Sunetele sunt reprezentate în memoria ecoică; au o persistență de până la câteva secunde

Memoria de scurtă durată

- Informația din memoria senzorială este transferată în memoria de scurtă durată.
- Acest transfer se suprapune cu finalizarea stadiului perceptiv al procesării informației (odată cu recunoașterea și denumirea obiectului).
- Memoria de scurtă durată este denumită și memorie de lucru
- Există autori care consideră memoria de scurtă durată ca “partea activată” a memoriei de lungă durată și nu ca un sistem mneștic de sine stătător .

CODIFICAREA INFORMAȚIEI

- Codificarea informației în memoria de scurtă durată:
 - Memoria de scurtă durată apelează la mai multe tipuri de coduri mnestice
 - În majoritatea stimulilor verbali codarea acustică este dominantă
- Confuzii:
 - Litere similare acustic:
 - F cu S
 - V cu Z
 - Nu litere similare vizual
 - P cu R
 - C cu G

- **Stocarea informației în memoria de scurtă durată:**
 - Capacitatea memoriei de scurtă durată s-a determinat experimental a fi de 7 ± 2 itemi de informație
 - Capacitatea memoriei de scurtă durată poate fi crescută prin organizarea itemilor de informație în unități cu sens – chunks.
 - Ca urmare, capacitatea memoriei de scurtă durată este:
 - limitată
 - variabilă
 - Cei mai mulți stimuli sunt reprezentați în memoria de scurtă durată sub forma unor grupări de caracteristici și nu ca stimuli independenți.

- **Păstrarea informațiilor în memoria de scurtă durată este de 18 secunde**
 - Durata memoriei de scurtă durată poate fi prelungită prin repetare mecanică.
 - Uitarea informațiilor din memoria de scurtă durată:
 - Se datorează atât estompării cât și interferenței
 - În memoria de scurtă durată interferența se datorează capacității limitate a acesteia
 - Se realizează prin înlocuirea informațiilor existente de informații noi (retroactivă)

- **Reactualizarea informației din memoria de scurtă durată:**

- Constă într-o reactualizare în serie.
- Durata reactualizării este direct proporțională cu numărul de itemi de informație
 - Cu toate acestea reactualizarea este extrem de rapidă
 - Este nevoie de 1/25 secunde pentru aducerea unei litere în câmpul conștiinței.

Memoria de lungă durată

- În cazul în care informația din memoria de scurtă durată este procesată în continuare, ea poate fi codificată în memoria de lungă durată, unde poate rămâne pentru o perioadă nedefinită.

• **Codarea în memoria de lungă durată:**

- În general codarea în memoria de lungă durată este o codare semantică, informațiile fiind reprezentate în funcție de sensul lor
- Există însă și posibilitatea unei codări vizuale la nivelul memoriei de lungă durată
 - Memoria fotografică s-a evidențiat la aproximativ 5% dintre copiii școlari, în vreme ce la persoanele adulte ea este mult mai rar întâlnită
- Fixarea informației în memoria de lungă durată este favorizată de repetarea elaborată, nefiind influențată de repetarea mecanică.
 - Repetarea elaborată constă într-o procesare mai “adâncă” a informației prin analiza noilor informații și stabilirea de relații între aceasta și informațiile existente în memorie.

• Stocarea informației în memoria de lungă durată:

- Capacitatea și durata memoriei de lungă durată pare a fi nelimitată
- Rata uitării informațiilor din memoria de lungă durată este crescută în primele ore după învățare, după care ea scade semnificativ.
- Mecanismul preponderent al uitării este interferența:
 - Interferența poate fi atât proactivă cât și retroactivă
 - Interferența pare a determina uitarea nu prin înlocuirea și pierderea informațiilor ci prin diminuarea abilității de reactualizare a acestora.

• Reactualizarea informațiilor din memoria de lungă durată:

- Reactualizarea informațiilor din memoria se realizează în paralel
- Reactualizarea este facilitată de mai mulți factori de reactualizare, în absența cărora uneori oamenii ar fi incapabili să-și amintească unele informații.
 - Eficiența acestor factori respectă principiul specificității codării – acești factori trebuie să se potrivească cu unele dintre componentele informațiilor codate anterior.
- Rolul acestor factori este ilustrat de:
 - Memoria dependentă de context,
 - Memoria dependentă de stare,
 - Efectul de congruență al dispoziției.

- Exemplu pentru **dependența de context**:
 - În timpul hipnozei amintirea unor evenimente care nu pot fi reamintite în condiții obișnuite este explicată prin crearea unui context imaginar spațio-temporal similar cu acela în care evenimentele respective s-au derulat.
- Exemplu pentru **dependența de stare**:
 - Șoarecii care învață un labirint după administrarea unei doze de morfină își amintesc mai ușor labirintul după administrarea unei noi doze de morfină.
- Exemplu pentru **efectul de congruență al dispoziției**:
 - pacienții cu Tulburare Afectivă Bipolară își amintesc mai bine evenimentele dintr-un episod anterior când dezvoltă un nou episod de aceeași valență (fie episod depresiv, fie episod maniacal)

Caracteristicile memoriei

Selectivă – nu reținem și nu ne reamintim totul. Memorăm în funcție de cultura noastră și mai ales în raport cu dorințele, interesele pe care le avem.

Relativ fidelă – (amintirea nu este ca o fotografie). Datorită caracterului activ și al selectivității, amintirile prezintă deosebiri mai mari sau mai mici față de datele percepute inițial;

Procesele și formele memoriei

Memoria – este un proces ce cuprinde mai multe etape:

- întipărirea (fixarea) materialului;
- păstrarea lui;
- reactualizarea informațiilor;
- uitarea.

Memorarea (întipărirea, fixarea) este un proces activ și selectiv.

După prezența sau absența intenției de a memora deosebim:

- ***Memorare involuntară*** – înregistrează tot ceea ce ni se întâmplă, dar nu ne mai putem reaminti totul. Se fixează mult mai bine ceea ce ne interesează în mod deosebit.
- ***Memorarea voluntară*** – intervine, atunci când trebuie să asimilăm cunoștințe dificile, neinteresante.

În dependență de prezența sau absența efortului de înțelegere, distingem:

- **Memorarea mecanică** – este voluntară, bazându-se pe simpla repetare a materialului; astfel se ajunge la o învățare formală – memorând cuvinte, fraze fără a sesiza pe deplin conținutul logic al cuvintelor.
- **Memorarea logică** – la baza ei stă înțelegerea; constă în stabilirea de asemănări și deosebiri, descifrarea unor raporturi cauzale etc.

Păstrarea (conservarea) informațiilor

Reținerea a ceea ce a fost memorat poate dura un timp scurt (*15-18 sec.*) sau pentru o perioadă mult mai îndelungată (*pentru toată viața*).

Materialul inteligibil

se păstrează mai bine decât cel fără sens; dar și cel cu sens se reține pentru mai mult timp dacă este învățat și prelucrat logic.

Reactualizarea informațiilor

Se realizează prin recunoașterea unor persoane, obiecte sau a unui text, prin posibilitatea de a reda ceea ce a fost perceput sau de a reproduce textul învățat.

Reproducerea consolidează păstrarea informațiilor și are loc în absența obiectelor, fenomenelor etc.

Recunoașterea – are loc în prezența obiectului, situației etc.

UITAREA +/-

Raportul Memorie - Uitare

- Între memorie și uitare există relații dinamice, fiecare acționând asupra celeilalte, facilitându-se sau împiedicându-se reciproc.
- ***Uitarea (proces al memoriei) este un fenomen natural, normal și mai ales necesar.***
- Uitarea intervine ca o supapă care lasă să se scurgă, să se elimene ceea ce nu mai corespunde noilor solicitări.

Care sunt formele uitării?

- Uitare totală sau amnezia;
- Recunoașteri și reproduceri parțiale, puțin adecvate sau chiar eronate;
- Lapsusul - uitarea momentană, exact pentru acea perioadă când ar trebui să ne reamintim.

Ce uităm? De ce uităm? Care este ritmul uitării?

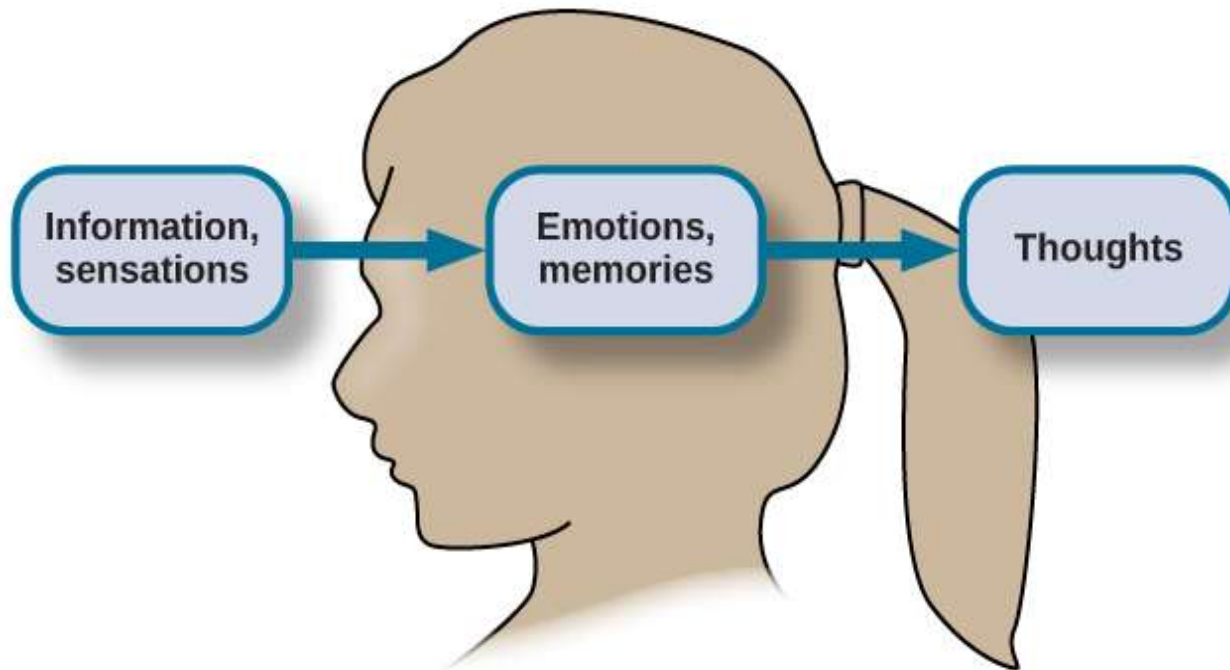
Uităm acele informații care își pierd actualitatea, care nu mai au semnificație; dar uităm și informațiile care ne sunt necesare și care au o mare semnificație pentru ***reușita*** noastră.

Psihologul german **H. Ebbinghaus**, a arătat că – uitarea este destul de mare, masivă chiar, imediat după învățare și apoi din ce în ce mai lentă.

Cel mai sigur mod de combatere a uitării este repetarea.

GÂNDIREA

Gândirea

Definiție: Gândirea constă în manipularea mentală a informației reprezentată în memoria de lungă durată și în cea de scurtă durată, proces psihic cognitiv superior de reflectare mijlocită și generalizat-abstractă, sub forma notiunilor, judecăților și raționamentelor, a însușirilor comune, esențiale și necesare ale obiectelor și relațiilor cauzale, logice între ele.

Aceste informații pot fi stocate în memorie în următoarele forme:

- concepte
- propoziții
- modele mentale
- scenarii cognitive
- cuvinte
- imagini

Conceptele:

Sunt unitățile elementare de informație.

Un concept constă într-o categorie de obiecte, situații sau idei care întrunesc mai multe proprietăți comune.

Conceptele pot fi naturale sau artificiale.

- Conceptele artificiale sunt precis definite prin prezența sau absența unor anumite caracteristici – attribute
- Conceptele naturale sunt mai imprecis delimitate; nu există un set bine delimitat de caracteristici definitorii care să stabilească cu certitudine includerea într-un concept natural

Definirea conceptelor:

- Există două tipuri de definire a conceptelor:
 - Aceste metode se bazează pe tipurile de raționament
 - Sunt reprezentate de:
 - Metoda deductivă – bazată pe raționamentul deductiv
 - Metoda inductivă – bazată pe raționamentul inductiv
- Metoda deductivă:
 - Demersul logic este de la general la particular
 - Definiția reunește caracteristicile definatorii ale conceptului după care se dau exemple incluse în concept care întrunesc caracteristicile definatorii
- Metoda inductivă:
 - Demersul logic este de la particular la general
 - Se dau exemple incluse în concept, se analizează caracteristicile comune după care acestea sunt reunite în definiția conceptului

Învățarea conceptelor:

- Învățarea conceptelor se bazează pe:
 - Construirea unei reprezentări a prototipului conceptului în memorie
 - Prototipul este acel element al conceptului care întrunește în modul cel mai caracteristic criteriile definiției
 - Prin testarea ipotezelor, pe baza verificării prezenței sau absenței criteriilor definiției ale conceptului
- Ușurința înțelegerii și învățării conceptului este influențată de complexitatea criteriilor de definire a conceptului:
 - Afirmatia sau regula unei caracteristici definiției – conceptul este definit printr-un singur atribut
 - Regula conjunctivă – conceptul este definit prin întruirea obligatorie a două sau mai multe atribute
 - Regula disjunctivă – conceptul este definit prin întruirea fie a unor atribute, fie a altora

Propozițiile (principii):

- Sunt aserțiuni care stabilesc relații între elementele unui concept sau între două sau mai multe concepte
 - Principiile care stabilesc relații între elementele unui concept
 - Se bazează pe includerea unui element în cadrul unui concept
 - Se bazează pe ierarhizarea conceptelor (“lanțul conceptual”)
 - Principiile care stabilesc relații între concepte
 - Sunt afirmații de forma “Dacă CONCEPT 1 atunci CONCEPT 2”
- Pot fi adevărate sau false

Modelele mentale:

- Sunt formate din un număr mare de propoziții
- Descriu modul de înțelegere al unor fenomene fizice sau procese
- Pot fi acurate sau inacurate

Scenariile cognitive:

- Sunt reprezentări mentale ale unor secvențe corespunzătoare unor activități umane familiare

- Oamenii traduc adesea conceptele, propozițiile, modelele mentale și scenariile cognitive în cuvinte sau imagini
- Consecutiv, cuvintele și imaginile devin și ele unități de bază ale informației
- Ca urmare, cuvintele și imaginile sunt elemente care pot fi manipulate în procesul gândirii
- Cuvintele sunt importante dar nu necesare pentru gândire!

Raționamentul:

- *Definiție:* Raționamentul este procesul prin care oamenii analizează și generează argumente după care stabilesc concluzii.
- Tipuri de raționament:
 - Silogisme
 - Algoritmii
 - Euristicile
- Silogismele
 - Sunt seturi de propoziții
 - Premize
 - Concluzii bazate pe premize
 - Pentru enunțarea unei concluzii sunt necesare:
 - Analizarea valorii de adevăr a premizelor
 - Logica procesului deductiv

- Algoritmii
 - Sunt proceduri sistematice care conduc întotdeauna la o soluție
 - Soluția obținută prin aplicarea unui algoritm, dacă nu este corectă este suficient de aproape de cea corectă
- Euristicile
 - Sunt “scurtături mentale” care limitează numărul de căutări pentru găsirea unei soluții
 - Euristicile încalcă uneori regulile gândirii logice
 - Soluția oferită de euristici deși uneori este “greșită”, este totuși “acceptabilă”
 - Cea mai mare parte a gândirii se bazează pe euristici

- Caracterul mijlocit al gândirii constă în aceea că ea nu operează direct asupra realității, ci asupra informației furnizate de percepții și reprezentări.
- Caracterul general-abstract al gândirii rezultă din aceea că ea se desfășoară permanent în direcția evidentierii însușirilor generale și esențiale ale obiectelor și fenomenelor și a subordonării unor modele ideale generale.

-
- Gandirea ca proces de rezolvare de probleme: in aceasta acceptiune, gandirea se apropie de inteligenta.
 - Analizand inteligenta, psihologul elvetian Jean Piaget, a incercat sa determine caracterul innascut sau dobandit, in timp, al acesteia.

OPERATIILE GANDIRII

1. Analiza-descompunerea in minte a unui obiect in elementele sale componenete;
2. Sinteza- reconstituirea in minte a unui obiect intreg, din elementele sau insusirile sale, date izolat;
3. Comparatia- evidentierea pe plan mintal a asemanarilor si deosebirilor esentiale ale obiectelor si ale fenomenelor pe baza unui criteriu;

4. Abstractizarea- operatie de selectie ce consta in relevarea si retinerea unor insusiri sau relatii si eliminarea sau lasarea „in afara” a altora, considerate neesentiale si accidentale;
5. Generalizarea- operatie de sinteza superioara care presupune extinderea rezultatului sintezei-notiune, principiu, asupra tuturor cazurilor particulare care poseda proprietatile date;
6. Concretizarea- operatie de aplicare a notiunilor, principiilor si a legilor generale in analiza, in interpretarea si explicarea realului, in diversitatea laturilor si formelor sale particulare.

! Natura procedelor, și a acțiunilor cognitive

SE MEMORIZEAZĂ:

10 % - când citim;

20% - când

ascultăm;

30% - din ceea ce

privim;

50% - din ceea ce

privim și ascultăm;

80% - din ceea ce

rostim;

90% - din ceea ce

explicăm și efectuăm

simultan.

College
Level

High
School
Level

CREATING

USE INFORMATION TO
CREATE SOMETHING NEW

*Design, Build, Construct,
Plan, Produce, Devise, Invent*

EVALUATING

CRITICALLY EXAMINE INFO &
MAKE JUDGEMENTS

*Judge, Test, Critique,
Defend, Criticize*

ANALYZING

TAKE INFO APART &
EXPLORE RELATIONSHIPS

*Categorize, Examine,
Compare/Contrast, Organize*

APPLYING

USE INFORMATION IN A NEW (BUT SIMILAR) SITUATION

Use, Diagram, Make a Chart, Draw, Apply, Solve, Calculate

UNDERSTANDING

UNDERSTANDING & MAKING SENSE OUT OF INFORMATION

Interpret, Summarize, Explain, Infer, Paraphrase, Discuss

REMEMBERING

FIND OR REMEMBER INFORMATION

*List, Find, Name, Identify, Locate,
Describe, Memorize, Define*

IMAGINATIA

- **Imaginatia** reprezinta procesul psihic cognitiv superior complex de elaborare a unor imagini si proiecte noi pe baza combinarii si transformarii experientei.

Procedeele imaginatiei

1. Aglutinarea: consta intr-o noua organizare mentala a unor parti usor de identificat care au apartinut unor fiinte, lucruri, fenomene (sirena, centaurul);

2. Amplificarea si diminuarea: se refera la modificarea proportiilor, ale dimensiunilor unei structuri initiale obtinandu-se un nou efect (setila, flamanzila, minicalculator, minitelevizor);

3. Multiplicarea sau omisiunea: consta in modificarea numarului de elemente structurale pastrandu-se identitatea acestora.

Multiplicarea (coloana infinitului, masa tacerii);

Omisiunea (ciclopul, trenul pe perna magnetica);

4. Diviziunea: se detaseaza anumite functii umane si apoi se realizeaza in tehnica (bratul mecanic, macaraua);

5. Rearanjarea: presupune pastrarea elementelor unei structuri cunoscute, dar dispunerea lor in alte corelatii (masina cu motorul in spate);

6. Adaptarea: consta in aplicarea unui obiect, a unui element sau a unui principiu functional in alta situatie (folosirea unei pietre ca ciocan, a unui fular ca si caciula);

7. Substitutia: consta in inlocuirea intr-o structura existenta a unui element, a unei functii sau a unei substante (ciorapii confectionati din plastic, inlocuirea aurului in stomatologie cu alte materiale mai ieftine);

8. Modificarea: consta in pastrarea unor elemente ale structurilor cunoscute si schimbarea altora obtinandu-se efecte noi (laleaua neagra);

9. Schematizarea: consta in selectarea cu buna stiinta numai a unor insusiri si omiterea cu buna stiinta a celorlalte (Caricatura);

10. Tipizarea: presupune identificarea generalului și transpunerea lui într-un produs nou, care îmbină, în manieră autentică, generalul cu fenomenul (un personaj literar tipic-avarul, Ion);

11. Analogia: constă în identificarea unor elemente comune și a celor necomune la două serii de obiecte și fenomene, unele dintre acestea fiind bine cunoscute iar celelalte numai parțial știute, dar pe baza elementelor comune putându-se investiga și ceea ce este mai puțin cunoscut, mai greu accesibil (calculatorul a fost creat prin analogie cu creierul uman);

12. Empatia: este o transpunere imaginată în plan perceptiv, intelectual, afectiv în altceva, acel ceva putând fi o altă persoană, obiect, fenomen (profesorul se transpune în trăirile elevului ascultat).

FORMELE IMAGINATIEI

A. Imaginatia involuntara:

- visul din timpul somnului
- reveria-a visa cu ochii deschisi

B. Imaginatia voluntara:

- a) Imaginatia reproductiva-consta in construirea mintala a unor imagini, a unor realitati existente in prezent sau in trecut dar care nu pot fi percepute direct (razboaiele, imaginile descrise in carti,etc);
- b) Imaginatia creatoare-cea mai complexa si valoroasa forma a imaginatiei-este orientata spre ceea ce este posibil ,nou, de viitor, produsul ei fiind caracterizat prin noutate, originalitate si ingeniozitate;
- c) Visul de perspectiva-consta in proiectarea mentala a drumului propriu de dezvoltare in acord cu posibilitatile personale , precum si cu cerintele sociale.